

L'imprégnation argentique կոչուած գրութիւնովը, որ է ըսել նիքրար տ'առժանի միջոցով կատարուածը:

Բացառիկ ճարտարութեան, անհատական ձիրքի, երկարատեւ փորձառութեան կը կարօտին Ֆրանկախտի մանրէն երեւան հանելը, անոր այլազան ձեւերուն ինքնութիւնը հաստատելը, ինչպէս նաեւ ջղային դրութեան մանուածապատ լաբիւրինթոսին մէջ ներկերու կիրարկումը և ձեռք բերուած արդիւնքներուն լուսաբանութիւնը:

Մանուէլեան այդ մարգերուն մէջ հանդիսացաւ անմրցելի րէքնիսիէն մը ու մեծատաղանդ գիտնական մը:

Իր կենացը վերջին տարիներուն, անոր մէջ երեւան եկաւ բանաստեղծն ալ, Ֆրանսերէն լեզուով գրուած ոտանաւորներուն հաւաքածոն՝ Օմպլը գէ քլարթէ՝ որուն մէկ մասին մէջ հայու

սիրտն է որ կը բաբախէ, լոյս տեսաւ իր մահէն ետք, բարեկամին և արուեստակիցին՝ Տոքթ. Փ. Սեկենի յառաջաբանովը:

Օտարներու կողմէ կատարուեցաւ յետ մահու այս յարգանքը, մեզի կը մնայ շտապել, չսպասել որ ուրիշները կատարեն մեզի վիճակուած պարտականութիւնը:

Ի զուր տեղը չէ ըսուած թէ «Մի գիրք մի ազգ է». օր առաջ պէտք է Մանուէլեանի գիտական վաստակը գրքի վերածուի: Այս ձեռնարկով թէ մեր հայրենակիցին յիշատակը յարգած կ'ըլլանք, և թէ հայութեան վարկը կը բարձրացնենք:

Կը խորհինք թէ այս ազգագրութ. գործը ձեռնհասօրէն կրնայ իրականացնել Փարիզի հայ բժշկական միութիւնը, որուն անմիջական տրամադրութեան տակ կը գտնուի Եր. Մանուէլեանի գիտական ժառանգութիւնը:

Տոքթ. Պ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐՈՒ ՄԷՋ

Ամեն անգամ որ կու գամ եւ քափառիկ նոճեաց տակ,
Յոգո՞ւմ մը նոր գիւ ընդհուպ կը հաւնակի
նշխարէն,
Յիշատակներ իրենց նոշրք քեւերն ինձի
կ'երկարեն՝
Ամեն անգամ որ կու գամ եւ քափառիկ նոճեաց տակ:

Այգարացիներ չոքերուն կը դիտեմ խաղն ու ըստուներ,
Երկիրն ամբողջ հրդեհ մ'է բողբոջուծի մէջ
բոյրի,
Վարդաստանին մէջ հոգիս փոքրիկ տխրակ
մ'է ծաշի,
Այգարացիներ չոքերուն կը դիտեմ խաղն ու ըստուներ:

Կոչնակներուն կը լրսեմ աղապատանքն անձկագին,
Անչափելի խիւղի մէջ դուն կը ցնծաս, ո՞վ հոգիս,
Ի տես Հայոց Կղզեակին գեղեցկութեան և փառքին:

Թող փառքը ըրայ անփոփոխ յաւերժութեան պէս վերին,

Ո՞վ դուն ծովուն յեղեղուն վազքին վրայ
բարձրալիզ
Կանգնած փարոս մեր ցեղի իմացութեան և յոյսին:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

Ս. Ղազար, 19 Յունիս 1949

Ք Ե Տ Ա Ռ

Գետունն է մրրկոտ իմ հոգիս
Խօջ չոքերով գարնանային.
Այգեւետ ձաւքուն վրայ կեանքիս
Ծիծաղկոտ դուռներ կը բացուին:
Կ'անցնիմ սրտիս ձրագր բռնած
Որ ամենքին տամ սեր և յոյս.
Ըրայ աշունը ոսկեմած
Ընծայարեր իմ ձեռքերուն:
Իսկ երե կարօտ եւ մրնամ
Միկնէ մահ, Նայիրի երկրին.
Թող ամեն երգիչ իր գինին
Ընկէ բաժակով դառնահամ.
Եւ յիշէ որ բաց աչքերուն
Ձե քափանցեր մուր հողն օտար.
Եւ քե հոգիս է միշտ մրրկուն
Գարնանազայր ինչպէս Գետուն...

ԳԵՂԱՐԴԱՎԱՆՔ

Թո՛ղ քար կտրիմ, երե իրեն պէս վրձիտ
Չըլլայ հոգիս առաջօտուն ոսկերով.
Եթէ ծունկի եկած չըլլամ՝ միամիտ
Տըղու մը պէս՝ իր առաջին դիւրանքով:

Եւ կուրանամ րո՞ղ իմ աչքերու, երե
Իր սիւներուն չրտնակն հրաշքն անսահման.
Քանդակներուն ոգին խոշնկէ ու վարդէ
Չըլլայանքի ըստուերին մէջ իրիկուն.

Ա՛յ ո՛ւ մեկ խօսք իմ շրթներէն երգեն,
Այս երկիւղած ուխտաւորին աղօրքին,
Երե խորհուրդը բացարձակ չըծաղի...

Իսկ երե յոյսն ողորդ սխալու համակ,
Ըրամ, վանքին հայրենաբոյր շոքին տակ,
Փոխակերպուած փոքրիկ աղբիւր մը ոսկի...

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԵՐԿԱԹ

Ե Ղ Ե Ր Ե Ր Գ

Փորիկն Սեղա վարդաբանին
յիշատակին:

Գիշերն ինկաւ ընկերուն վրայ,
Դուքսն է խաւար...
Ո՞ր եւ փոքրիկս, ո՞ր եւ հիմայ
Մէն ու մոլար...:

Գիշերն ինկաւ կոյր աչքի պէս
Ու ցօղ կու ըստ,
Հովը կ'երգէ ողբ մ'աղեկիզ
Դըրանս վրայ:

Կիրակի մ'էր երբոր գացիր,
Ըրայ ու ձա՞ման,
Ծաղկած էին կակաւներն հիւր՝
Դաշտին կանանց:

Հիմայ անձրեւ, մեզ ու մըրն,
Չորս դին սարսափ...
Շուն մը կ'ոռնայ, ու պահն է ուշ,
Կ'երբամ ըշտայ:

Ո՞վ անցորդներ որ կը շտապէր
Անձրեւ յիշած,
Տեսնէր կորսուած աղբիւրն մ'հեք
Տեղ մը յանկարծ...:

Ո՞ր դըրան դեմ գրչոյն հակած
Կը հեծե՞ծէր,
Ո՞ր պատին տակ մին վախեցած
Ձիւ կը կանչէր...:

Աստուածամայր, գրքա՛ սրբոյս,
Մայր եմ քեզ պէս.
Շո՛ւտ, այս գիշեր գրտի՛ր փոքրիկս
Իմ վրչտակից:

Աստուածամայր, դուն որ բացիր
Լի՛մ մ'արտասուք՝
Ի՞նչպէս կրնաս անկարեկիր
Գիտել մօր սոչ:

Ո՞վ մուր վերջու զըժոխային...
Ուռներն հրձիգ՝
Այն օրն ա՛յնպէս սասանեցին
Երկիր, երկիր...:

Անձր վայրկեան... քաղաքն ամբողջ
Խո՛ւճապահար
Փախուտ կու տար... մեռաւ ու ողջ
Խաւնուած իրար...:

Վիշապաքեւ օղանաւեր
Շանքազայր՝
Կը տեղային մահ ու աւեր
Ամբոյն ի վար...:

Աւա՛ղ, ի՞նչպէս հաւնոգութիւն արդ,
Թե սատղերուն
Գիշերն է գոցէ աղբիւր իմ վարդ
Հեռո՞ւն, հեռո՞ւն...:

Եւ կամ փոշի դարձած ամիւնն
Ա՛յ կը հանգչի
Թերթերուն վրայ ծաղիկներուն
Անբըքանքի...:

Ո՛ւ, կը նիւնեմ, մղձաւանջ է,
Կ'անցնի շոտով
Կրնա՞ն քաղել յոյսը միքե
Խոր խաւարով: